

Categoria C

HUMÀ SOTA LA COBERTA DEL CIRC: PERPLEX

Avorrit, quasi estupiditzat pels colors impossibles, per un home que crida, una dona que balla, una pilota i dos jugadors, vostè desconeix, en un primer moment, si és causa de la seva coixesa o de l'estat de xoc en què sembla trobar-se, però avui no la mira amb l'habitual displicència, sinó, qui sap per què, deixa l'entrepà i es concentra en la nena, com si aquella figura li recordés una imatge, molt vaga primer, menys imprecisa després, vista anteriorment en una pel·lícula, dins d'un bar o en un hotel, i de la seva boca, de la de vostè surt un *però per l'amor de Déu* a penes audible, mentre, mig vençuda la temptació de treure-se-la del davant, va descobrint coses d'ella, com un uniforme que penja del seu cos massa prim o que per on la nena camina l'aire és glaçat, constatacions no sempre fàcils de fer en uns segons, però ara focalitza els detalls i un d'ells li assenyala uns ossos a punt de sortir de la pell i un altre unes branques movent-se, mentre la nena plega els braços al voltant del cos, com si busqués escalfor, l'abraçada impossible i, vostè, atònit, es dirigeix a casa dels únics veïns del replà, impulsat per una certa ambigüitat en pretensions i expectatives, truca a la porta i obre una persona grassa, molt més grassa que la setmana anterior, repugnant, incompatible anomenar-la dona i, amb una innocència imponderable, vostè, que té fama d'esquerp, de solitari, de rar, vostè que pensa que el dos de gener ja és massa tard per desitjar bon any nou a la gent, vostè li pregunta si ha vist a la nena, i ella respon *Quina nena?*, i li tanca la porta a la cara, i es queda uns instants aturat, fins que torna al pis, al sofà, on veu que ara la nena és a terra, caiguda entre el fang i, durant uns segons, vostè tanca els ulls i es diu que és un somni, que d'aquí a poc despertarà, es rebotarà en una blancor de llençols immaculats i demà anirà a treballar, però quan els obre de nou observa la mirada de la nena clavada en la seva, imatge tan trista que convida a perdre l'alè, sobretot per uns llavis entreoberts que demanen ajuda, uns ulls encara infantils que expressen fatiga immemorial, un cos sense la capacitat d'acumular energies amb records feliços perquè d'aquests no n'hi ha, i vostè voldria trucar a algú, queixar-se, protesta imprecisa perquè no sap a qui dirigir-la, a la televisió? al govern? I despenja el telèfon pensant en números, en possibles combinacions, fins que al cap d'una

estona, derrotat, penja l'aparell intentant recordar on l'havia vist abans, quan, la nena, que ja era a punt d'aixecar-se, torna a caure a damunt del fang, i ella, mirant-lo els ulls desencaixats, trista, gesticula com si digués *Això pot acabar quan vulgui*, i malgrat que vostè no ho ignora, malgrat que sap que en qualsevol moment pot tornar-la invisible, comença a tenir la certesa que no ho podrà fer, possiblement perquè quan es descobreixi un innocent ja no es pot viure com abans, frase que ha sentit dir en més d'una ocasió però que mai no havia constatat i, sense poder-ho evitar, vostè surt de l'habitació per dirigir-se a la cuina, on beu un got d'aigua, ha de recolzar-se al marbre perquè perd l'equilibri mentre li cau primer una llàgrima i després els ulls ja són com les capes d'una ceba que com més en treus més ganes tens de plorar, i s'eixuga la cara, torna a l'habitació i de nou, davant d'ella, veu com s'ha incorporat, com avança, i ara vostè s'asseu més alleujat, amb el sentiment il·lusori que el temps tot ho arregla, fins que ella torna a caure i vostè pensa que s'ha aixecat massa vegades, que aquest cop no podrà, i, efectivament, veu com intenta incorporar-se, com és a punt d'aconseguir-ho, com cau, i vostè li ofereix la mà en un gest d'amistat que no té cap sentit perquè la nena el veu però no pot agafar-li la mà, i, indefens, surt de l'habitació, truca a casa dels veïns per segona vegada i ara és un home extremadament obès, solemne, presumptuós, endurit, idiota, que obre la porta i pregunta *què passa?* i vostè, de manera desordenada, li explica que la nena és coixa, que té fred, que es troba en estat de xoc, que no sap si es podrà aixecar, que a la seva edat els errors encara es poden solucionar, que fer-se gran és descobrir que els errors ja no es poden... i l'home li diu que se'n vagi a casa, que no torni a empenyar, i vostè espera uns segons, estupefacte, i va novament al sofà, on observa com la nena camina, cara pàl·lida, cos indefens, per carrers deserts, sense autobusos ni cotxes, fang i runes tan sols, i , tenallat al seient, pensa que la gent mai no hauria d'haver de suportar tot el que és capaç de suportar, i comença a articular de manera més clara la seva protesta, cridant uns cabrons! que pot resultar genèric en una primera i encertada constatació, però que si s'aprofundeix en el to, la ira, semblaria adreçat a persones concretes, i pronuncia un *Déu meu!* ara ja més audible quan són a punt de caure novament unes llàgrimes, i se'n va a la cuina, es recolza al marbre i s'adona que ella ha entrat a casa, que no és habitual que hi entri ningú, excepte quan molles, brutícia i tabac s'acumulen al terra i algú ve a

netejar, i el primer que pensa és a tornar cap a ella i demanar-li el seu nom, perquè és trist ignorar el nom de qui ha de viure amb nosaltres, ser incapaç de qualificar, de fixar, de compondre unes lletres en el cap, lletres que juntes es poden repetir i signifiquen ordres, si, però també tendreses, afinitats, i la nena, endevinant-li els pensaments, s'atura, es gira i s'encongeix d'espatlles com si digués *què importa*, i vostè que queda un pèl decebut, decepció que s'ajorna quan veu que segueix caminant i es dirigeix cap un carrer on homes, dones i nens, sols o en petits grups, estan morts o agonitzants, i de la seva boca, de la de vostè, surt un *Déu meu!* tan audible que provoca fins i tot que ella es giri, moment que aprofita un mig mort, estirat a terra, per agafar la cama de la nena i demanar-li menjar, i, durant la lluita entre els dos, a vostè li agradaria intervenir, per ajudar-la, però no pot, i quan ella aconsegueix deslliurar-se'n espera que, tan dèbil, no hagi de fer més esforços i trobi aigua o menjar, perquè ara la veu regirar butxaques de morts buscant engrunes de pa o una cantimplora que, si la troba, sempre és buida, i vostè, incapaç d'ajudar-la, se sent com un insecte que cau en un recipient relliscós i, a pesar dels esforços, és incapaç d'escapar, i torna a estremir-se quan veu com la nena agafa un bidó i, d'esquenes, avergonyida, s'hi asseu al damunt per, segons més tard, beure's la pròpia orina, i surt a la terrassa, crida la gent del carrer perquè no ho pot suportar, els diu que hi pugin, que ho veuran, però indiferents, espantats, o potser perquè només és capaç d'entendre qui té el pressentiment de no haver entès abans, tothom s'allunya i, extenuat, suat, quasi sense forces, vostè repeteix *Déu meu!* diverses vegades, tot preguntant-se com ha pogut passar i es respon que deu ser fruit d'un error, d'un atzar que ningú no recorda, moment en el qual, i de manera inesperada, veu com l'habitació s'ha quedat quasi a les fosques, en una estranya foscor de color indecís, i vostè, aterrit per la possibilitat d'haver-la perduda, entra novament a l'habitació i, amb prudència, s'apropa a la nena i adonant-se que s'ha fet de nit també per a ella i, des d'un petit foc improvisat, sembla preguntar-li *Mai no m'havies mirat?*, i se sorprèn de respondre que no, i la nena sembla insistir *I de què parles amb els altres?*, i es queda desconcertat, com quan algunes preguntes excedeixen totes les respostes, i ella somriu i s'adorm, i durant les hores vostè mira atentament, també s'hi apropa per donar-li escalfor, l'abraçada impossible, fins que s'adorm al costat, no sap quan de temps però què importa ja que la llum del dia us

desperta a l'uníson, i ella observa al voltant, desconcertada perquè se sap encara viva, somriu novament, s'incorpora amb dificultat i segueix el camí amb pas errant, de vegades sola, d'altres amb petits grups, sense tenir ni idea de cap a on va però no per això deixa de caminar, i vostè, ara ja sí, li ofereix un got, la meitat de l'entrepà, sabent que és impossible que ella l'agafi, però l'apropa tant a la nena que el got es trenca, es fa un tall a la mà i baixa a la farmàcia, on una dona corpulenta el cura amb desgana i vostè li pregunta si ha vist la nena, i li diu que sí, com tothom, cada dia un instant, però que el marit prefereix el futbol i ella la història d'una parella que no sap com acabarà, i li explica les particulars relacions que ha establert amb la petita, primer correctament, des del principi, després observant la cara de la dona, estúpida, obtusa, surt de la farmàcia amb precipitació i, mig embenat, mentre va cap a casa, pensa en el que li ha dit la farmacèutica i, aleshores, recorda que vostè també ha vist la nena un instant cada dia, i s'atura, mira un cel que no es deixa observar i els *Déu meu!* que pronuncia són tan poderosos que la gent obre els ulls de les cases i l'increpa amb violència, però ara, ara que ja sap la història pensa que podria entrar als cafès per explicar-la, *Tot va començar mentre, avorrit, quasi estupiditzat pels colors impossibles, per un home que crida, una dona que balla, una pilota i dos jugadors...* però de què serviria es pregunta, ells potser escoltarien, potser fins i tot arribarien a entristir-se o plorar, però sortirien d'allà per fer el mateix de cada dia, les seves paraules no farien cap efecte, no tindrien cap valor, raó per la qual decideix tornar a casa corrents perquè sent la seva absència, una absència molt propera a la soledat, i ara veu com la nena es troba en una ciutat mig en runes, envoltada de cadàvers i de sang, veu com esgotada es descorda un parell de botons d'un uniforme que li va massa gran i en treu una nina estripada, el cap de la qual penja d'un fil, li queda un ull, la hi falta un peu i quatre dits de les mans, col·loca la nina damunt tres trossos de fusta improvisats i fa la impressió que vulgui vendre, tot i que sembla improbable que algú la hi pugui comprar, i espera, mentre vostè encara li apropa aigua i menjar, ja no busca culpables, els odia per anticipat, i, desesperat, intenta trobar un camí que el porti a ella, ara, en aquest moment, però busca pel darrere, pel davant, i no hi ha res, o un fil tan prim que no es podria dir ni umbilical, i experimenta una desil·lusió que es deu equiparar a la primera del primer home la primera vegada que intentava no ignorar, i la nena li

somriu, i vostè també perquè no vegi la seva desesperació, però fa venir un tècnic i un altre per arribar a la dolorosa conclusió que el camí que segueix és equivocat i, després de nits i dies d'estudi, creu reconèixer el lloc exacte on la pot trobar, i un matí, quan ja ho té tot preparat, cantimplors plenes, molt de menjar, desafiant, decideix anar cap a ella, fins que després de vagar per camins equivocats, de perdre's una i mil vegades durant tots aquests anys, arriba a un lloc on alguns indicis, un terra ple de fang, l'aire glaçat, morts, agonitzants vestits amb uniformes que invariablement els van massa grans, li permeten suposar que és molt a prop de la nena, i, tot i que la vista ja no és com abans, mira en totes direccions i, potser per això, per aquest rodar el cap, cau a terra i, quan intenta alçar-se, pensa que s'ha aixecat massa vegades, que aquest cop no podrà i, efectivament, torna a caure, quan, encara confús, es gira i veu un aparell de filmació, s'apropa a la lent i observa una dona ampla que li somriu d'una manera vagament familiar, com si l'hagués vista abans en una pel·lícula, dins d'un bar o en un hotel, i la seva boca pronuncia *Déu meu!* moltes vegades, fins que passada una estona s'incorpora busca en totes direccions, però no hi ha ningú, i com que ha fet un viatge tan llarg i ja no li queda menjar, agafa una nina que troba per terra, l'espolsa, i intenta vendre-la, tot i que és improbable que li arribin a comprar, entre d'altres coses perquè no té cames ni ulls, però encara conserva el cos i alguns dits de les mans.

Joan Carles Cardona